

Віта МОРОЗ,
завідувачка навчально-наукової лабораторії
з дослідження проблем протидії
організованій злочинності та корупції
Навчально-наукового інституту права та підготовки
фахівців для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ЕКСПЕРТНО-АПЕЛЯЦІЙНОЇ РАДИ З ПИТАНЬ ЛІЦЕНЗУВАННЯ ОКРЕМИХ ВИДІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

На шляху оптимізації процесів надання якісних адміністративних послуг стало набирають чинності 18 грудня 2019 року зміни до Закону України від 02.03.2015 № 222-VIII, «Про ліцензування видів господарської діяльності» (далі – Закон № 222), внесені Законом України від 02.10.2019 № 139-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку ліцензування господарської діяльності» [1, 2].

Якщо говорити про основні зміни та нововведення, що положенні в основі оновленого Закону № 222 звернемо увагу на основні нововведення що зазначені нижче.

Законом урегульовано питання особливостей ліцензування, що здійснюється відповідно до спеціальних законів.

Законом «Про ліцензування видів господарської діяльності» передбачено норму, згідно з якою виключно законами визначаються підстави для видачі ліцензії, залишення заяви про отримання ліцензії без розгляду, відмови у видачі ліцензії, переоформлення ліцензії, розширення та звуження провадження виду господарської діяльності ліцензіатом, зупинення, відновлення дії ліцензії повністю або частково, анулювання ліцензії повністю або частково і строки прийняття та набрання чинності рішеннями органів ліцензування. Встановлюються конкретні строки здійснення кожної дії органу ліцензування, спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування об'єктів дозвільної системи.

В Законі чітко встановлені норми з ліцензування, що застосовується лише до таких видів господарської діяльності, провадження яких становлять загрозу порушення прав, законних інтересів громадян, життю чи здоров'ю людини, навколишньому природному середовищу та/або безпеці держави, і лише у разі недостатності інших засобів державного регулювання.

А також, Законом дозволяється відтепер залучення на паритетних засадах представників профільних громадських організацій, суб'єктів

господарювання та/або їх об'єднань до процесу прийняття рішень Експертно-апеляційною радою з питань ліцензування[2].

Відтепер, зазначені вище процедури ліцензування, що здійснюються відповідно до спеціальних законів, мають бути визначені виключно на рівні законів, а не на рівні підзаконних нормативно-правових актів.

Законом запроваджено зупинення дії ліцензії в повному обсязі або частково, а також порядок відновлення дії ліцензії, що була зупинена органом ліцензування. Зупинення дії ліцензії є більш ефективним заходом впливу, ніж анулювання ліцензії, оскільки його дія спрямована на недопущення вчинення ліцензіатом подальших порушень, та позбавляє ліцензіата права на провадження виду господарської діяльності лише протягом певного строку. Підстави, порядок зупинення та відновлення дії ліцензії визначені статтею 16 Закону № 222 «Про ліцензування видів господарської діяльності».

Наступним нововведенням, що зазначено в Законі є удосконалення процедури оскарження дій органів ліцензування до Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування, що діє при спеціально уповноваженому органі з питань ліцензування.

Склад даної Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування формується за пропозиціями громадських організацій, суб'єктів господарювання та їх об'єднань, посадових осіб органів ліцензування та наукових установ і затверджується спеціально уповноваженим органом з питань ліцензування. Законом встановлено, що відповідні представники громадських організацій, суб'єктів господарювання, їх об'єднань та науковців та органів ліцензування становлять 50 відсотків складу Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування об'єктів дозвільної системи.

В законі відтепер чітко зазначені підстави без яких, скарга може залишатися без розгляду, а саме: порушені у скарзі питання виходять за межі повноважень Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування; скарга подана після набрання чинності рішенням органу ліцензування, яке оскаржується (крім скарги щодо рішення органу ліцензування про відмову у видачі ліцензії, яку можна подати протягом місяця з дня прийняття такого рішення); скарга на дії органу ліцензування щодо порушення ним законодавства у сфері ліцензування розглядається в суді.

Експертно-апеляційна рада з питань ліцензування розглядає скаргу по суті або відкладає її розгляд на наступне засідання Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування у разі неподання органом ліцензування запитуваних документів у встановлений строк або з інших підстав з обґрунтуванням причин перенесення такого розгляду.

Відкладення розгляду скарги відтепер допускається не більше двох засідань.

Закон передбачає положення, згідно з яким у разі прийняття рішення про задоволення скарги та внесення відомостей про прийняте розпорядження

спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування за результатом розгляду такої скарги до Реєстру розгляду скарг здобувачів ліцензій, ліцензіатів на дії органів ліцензування щодо порушення законодавства у сфері ліцензування, така ліцензія залишається чинною, а суб'єкт господарювання залишається ліцензіатом відповідно до цього Закону.

Орган ліцензування зобов'язаний виконати розпорядження спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування про розгляд скарги у строк, встановлений у цьому розпорядженні та зобов'язаний в установленій у розпорядженні строк з дати отримання такого розпорядження подати спеціально уповноваженому органу з питань ліцензування інформацію про виконання вимог такого розпорядження разом із підтвердними документами.

Слід зауважити, що переважна більшість скарг (апеляцій) на дії органів ліцензування надходять від суб'єктів господарської діяльності з питань оформлення, видачі та анулювання ліцензій на право провадження господарської діяльності з оптової торгівлі лікарськими засобами, на роздрібну торгівлю тютюновими та алкогольними виробами, на посередництво у працевлаштуванні на роботу за кордоном тощо.

Рішення експертно-апеляційної ради мають характер експертних висновків і є обов'язковими для розгляду, а не для виконання. При цьому, обов'язковими до розгляду вони є лише для Державного комітету з питань регуляторної політики та підприємництва.

Рішення експертно-апеляційної ради не може бути оскаржено у судовому порядку, оскільки рішення цього органу мають характер лише експертних висновків і носять рекомендаційний характер.

Таким чином, якщо органом ліцензування було прийнято рішення про анулювання ліцензії, а суб'єкт господарювання вважає таке рішення неправомірним, то у такого суб'єкта є можливість скористатися правом, передбаченим в Законі України "Про ліцензування певних видів господарської діяльності", а саме оскаржити рішення органу ліцензування, шляхом подачі скарги до експертно-апеляційної ради або звернутися в загальному порядку до суду на його розсуд.

Слід наголосити на тому, що за невеликий час існування експертно-апеляційна рада набула певний досвід роботи і суб'єкти господарювання, права яких було порушено, вже відчули суттєву і дієву підтримку та допомогу у вирішенні своїх проблем.

Список використаних джерел:

1. Закон України від 02.03.2015 № 222-VIII, «Про ліцензування видів господарської діяльності» // Відомості Верховної Ради //(ВВР), 2015, № 23, ст.158) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/139-20#Text>

2. Закон України від 02.10.2019 № 139-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку ліцензування господарської діяльності» // Відомості Верховної Ради //(ВВР), 2019, № 47, ст.310) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/139-20#Text>